

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тимошенко Юлія Олександрівна
кандидат економічних наук,
директор департаменту реклами,
директор академії інновацій та бізнесу,
Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»
ORCID ID: 0009-0005-2107-7634
y.t@e-u.edu.ua

У статті здійснено комплексний аналіз цифровізації як системного чинника модернізації національної економіки України в умовах тривалих структурних дисбалансів, воєнних викликів і підвищених безпекових ризиків. Розглянуто цифровізацію як багатомірний процес, що виходить за межі впровадження окремих технологічних рішень і охоплює трансформацію способів створення доданої вартості, зміну виробничих і управлінських моделей, а також перебудову інституційних засад функціонування економічної системи. Проаналізовано ключові канали впливу цифрових технологій на макроекономічну динаміку, зокрема через підвищення продуктивності праці й капіталу, посилення конкурентного середовища, оптимізацію трансакційних витрат і зменшення інформаційної асиметрії. Показано, що цифровізація формує нові можливості для інтеграції суб'єктів господарювання у внутрішні та глобальні ланцюги створення доданої вартості, водночас загострюючи проблеми нерівномірності розвитку, інфраструктурних обмежень і залежності від зовнішніх цифрових екосистем. На основі аналізу сучасних тенденцій економічного розвитку України обґрунтовано обмеженість потенціалу екстенсивного відновлення та доведено необхідність переходу до інноваційно орієнтованої моделі модернізації, в якій цифрові технології виступають базовим інтегративним елементом. Визначено ключові напрями цифрової трансформації національної економіки, зокрема розвиток високотехнологічних видів економічної діяльності, формування національних ланцюгів створення доданої вартості, посилення інституційної спроможності держави та підвищення економічної стійкості в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Акцентовано, що ефективність цифровізації як інструмента модернізації визначається рівнем узгодженості технологічних змін із інституційними реформами, інвестиційною динамікою та якістю економічної політики. Обґрунтовано, що за відсутності структурних зрушень цифрові рішення здатні підвищувати ефективність наявної моделі розвитку, не усуваючи її базових диспропорцій. Отримані результати можуть бути використані у процесі формування стратегічних документів цифрового розвитку й модернізації економіки України в середньо- та довгостроковій перспективі.

Ключові слова: цифровізація, модернізація національної економіки, структурні трансформації, додана вартість, економічна стійкість, цифрова трансформація.

Постановка проблеми у загальному вигляді..

Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується поєднанням тривалих структурних диспропорцій, інституційних обмежень і зовнішніх дестабілізаційних чинників, що істотно ускладнюють реалізацію довгострокових модернізаційних стратегій. Руйнування виробничої та енергетичної інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, обмежений інвестиційний ресурс і зростання трансакційних витрат зумовлюють необхідність пошуку інструментів, здатних забезпечити адаптацію економіки до умов підвищеної невизначеності. За цих обставин цифровізація дедалі частіше розглядається не лише як технологічний тренд, а як системний чинник трансформації економічної моделі, здатний впливати на продуктивність, структуру виробництва та конфігурацію ланцюгів створення доданої вартості.

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивною потребою наукового осмислення ролі цифровізації

у процесах модернізації національної економіки України в умовах воєнних і повоєнних трансформацій. Незважаючи на фіксацію окремих позитивних макроекономічних тенденцій, зберігаються фундаментальні обмеження економічного зростання, пов'язані з низькою продуктивністю праці, недостатньою інноваційною активністю та високою залежністю від імпорту технологічної продукції. У цьому контексті цифровізація розглядається як інструмент підвищення ефективності використання ресурсів, зниження трансакційних витрат і посилення інституційної спроможності економіки, що потребує поглибленого аналізу її впливу та обмежень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання цифровізації економіки, трансформації соціально-економічних відносин, забезпечення економічної стійкості та модернізації інституційних механізмів розвитку України розглядаються у працях А. Тимошенка [1; 8], Ю. Гудзя, А. Шостаковської, Ю. Майстренка та А. Козинця [2; 6; 12],

С. Білоуса, О. Мельниченко та Р. Данилюка [3], Н. Прокopenка, О. Гудзя [4], Н. Бобро Р. Лісової, О. Парфентьевої, В. Дмитровської та С. Кириленка [5; 9], Н. Амеліної, О. Комчатних, О. Левіщенко, Н. Редька та М. Жижомі [7], а також О. Гука, Л. Федевич, М. Ливдара, Л. Бушовської та А. Близнюк [11]. У зазначених наукових працях досліджено вплив цифрових технологій на економічну безпеку та фінансову стійкість держави й підприємств, розкрито інституційні засади цифрової трансформації регіональної та національної економіки, проаналізовано роль цифровізації у підвищенні ефективності управління, оптимізації витрат і формуванні передумов сталого розвитку в умовах кризових і посткризових викликів, а також окреслено взаємозв'язок цифрових інновацій із фінансовою політикою, розвитком малого й середнього бізнесу та структурними зрушеннями в економіці України.

Виокремлення невіршених раніше частин загальної проблеми. Попри значний масив наукових досліджень, цифровізація переважно аналізується фрагментарно – через призму окремих секторів або інструментів, без цілісного розгляду її як системного чинника модернізації національної економіки України в умовах структурних дисбалансів і підвищених безпекових ризиків. Недостатньо дослідженими залишаються механізми інтеграції цифрових технологій у трансформацію виробничої структури, формування національних ланцюгів створення доданої вартості та підвищення економічної складності економіки в умовах воєнних викликів.

Формування цілей статті. Метою дослідження є обґрунтування ролі цифровізації як системного чинника модернізації національної економіки України в умовах структурних дисбалансів і підвищених безпекових ризиків, що зумовлює необхідність розкриття економічного змісту цифровізації як інструмента структурної трансформації, аналізу впливу цифрових технологій на продуктивність, конкурентоспроможність і формування доданої вартості, оцінювання сучасних тенденцій та обмежень модернізації економіки в умовах воєнних викликів, а також визначення ключових напрямів цифрової трансформації в контексті довгострокового економічного розвитку.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів економічного аналізу, зокрема аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних підходів до цифровізації та модернізації економіки, системний і структурно-функціональний підходи – для дослідження впливу цифрових технологій на трансформацію економічних процесів і ланцюгів створення доданої вартості, а також порівняльний аналіз і узагальнення – для виявлення динаміки макроекономічних показників і структурних зрушень в економіці України. Інформаційну базу дослідження становлять офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства економіки України, матеріали міжнародних організацій і аналітичних центрів, нормативно-правові та стратегічні документи з питань цифрового розвитку, а також результати сучасних наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених.

Результати дослідження. Цифровізація виступає системним фактором структурних змін в економіці, впливаючи на динаміку основних макроекономічних показників через механізми конкуренції, продуктивності та перерозподілу зайнятості, а також через трансформацію інституційних і управлінських механізмів. Упровадження цифрових технологій змінює способи ведення бізнесу, формати взаємодії підприємств із клієнтами та постачальниками, а також логіку організації виробничих і управлінських процесів [1; 4]. У зв'язку з цим поглиблення розуміння цифрової трансформації та каналів її впливу на економіку набуває дедалі більшої актуальності для формування ефективної економічної політики.

Цифрові технології поширюються у світовому масштабі значно швидше, ніж попередні хвилі технологічних інновацій, істотно змінюючи поведінкові моделі споживачів, характер соціальної взаємодії, бізнес-моделі підприємств і підходи до державного управління [9, с. 158]. Цифровізація має суттєві наслідки для перспектив економічного зростання та продуктивності, зокрема завдяки використанню ефекту масштабу та мережевих ефектів, підвищенню продуктивності праці й капіталу, а також спрощенню доступу до глобальних ланцюгів створення доданої вартості.

Водночас розвиток цифрової економіки сприяє підвищенню інклюзивності економічних процесів шляхом зниження трансакційних витрат і скорочення інформаційної асиметрії, притаманної окремим видам економічної діяльності [2;3;5]. Це, зокрема, проявляється у розширенні доступу суб'єктів господарювання та населення до економічних ресурсів, ринків і послуг, а також у формуванні більш прозорого й конкурентного економічного середовища.

Можна констатувати, що сучасна економічна система характеризується формуванням принципово нової парадигми інтеграції фізичних і цифрових ресурсів у сферах виробництва та споживання, а також у соціально-економічних процесах загалом. Цифрову економіку доцільно розглядати як симбіоз економічних, технологічних і соціальних відносин між державою, бізнесом і громадянами, що функціонують у глобальному інформаційному просторі на основі широкого впровадження цифрових технологій [8, с. 109]. Такі технології формують нові цифрові типи та форми виробництва [10] й просування товарів і послуг до споживача [11, с. 175], зумовлюючи інноваційні зміни у методах і технологіях управління з метою підвищення ефективності соціально-економічних процесів [6; 7].

Варто відмітити, що модернізація національної економіки України, набула особливої актуальності внаслідок тривалої військової агресії росії, яка обумовила глибокі структурні зрушення в економічній системі. Наслідками стали фрагментація торговельно-економічних відносин, порушення функціонування логістичних маршрутів, втрата частини виробничого потенціалу та об'єктів критичної інфраструктури, а також суттєве зростання трансакційних і безпекових витрат для бізнесу. За цих умов сформувався стійкий ризик уповільнення відновлення в коротко- та середньостроковій перспективі. Так,

за даними, узагальненими Національним банком України на основі розрахунків Державної служби статистики України, реальний ВВП у 2024 р. зріс на 2,9%, однак динаміка зростання залишалася нерівномірною та чутливою до тривалих зовнішніх дестабілізаційних впливів безпекового характеру [13].

За оцінкою Державної служби статистики України, у третьому кварталі 2025 року реальний валовий внутрішній продукт зріс на 2,1% у річному вимірі, що перевищило попередні оцінки та засвідчило наявність позитивної, хоча й нестійкої, траєкторії економічного розвитку. У кварталному розрізі приріст реального ВВП становив 0,8%, тоді як за підсумками дев'яти місяців 2025 року сукупне зростання обмежилось рівнем 1,3%, що вказує на переважно інерційний характер відновлення [14].

Наприкінці 2025 року зафіксовано прискорення економічної динаміки: у листопаді темпи зростання реального ВВП досягли 5,3% порівняно з 2,3% у жовтні [15]. Структурний аналіз показує, що основний внесок у зростання забезпечили галузі з високою внутрішньою мультиплікативністю: сільське господарство, внутрішня торгівля, будівництво та переробна промисловість. Це свідчить про поступове відновлення внутрішнього попиту й часткову адаптацію виробничих процесів до умов підвищених ризиків та енергетичних обмежень.

Наряду із кількісними показниками економічного зростання, фіксуються окремі позитивні зрушення у виробничій структурі. Зокрема, як зазначає Міністерство економіки, доквілля та сільського господарства України, спостерігається підвищення ролі видів економічної діяльності з відносно високою доданою вартістю: частка машинобудування у структурі реалізованої промислової продукції зросла до 9% проти 5,7% у 2021 році [16]. Одночасно підвищується рівень завантаження виробничих потужностей у фармацевтичній, деревообробній, меблевій, харчовій та текстильній галузях, що формує передумови для розширення внутрішньої переробки та послаблення сировинної орієнтації промисловості.

Водночас середньострокові параметри економічного розвитку залишаються обмеженими. Макроекономічні орієнтири, закладені у проекті Державного бюджету України на 2026 рік, передбачають зростання реального ВВП на рівні 2,4% [16], що відображає поєднання відновлювальних тенденцій із впливом стійких стримувальних чинників, зокрема втрат виробничої та енергетичної інфраструктури, логістичних обмежень і підвищення витрат економічних агентів на забезпечення операційної стійкості.

Додатковим дестабілізуючим чинником виступають енергетичні пошкодження, які безпосередньо зумовлюють скорочення випуску через обмеження виробничих потужностей, збої у виробничих графіках і підвищення витрат на підтримання безперервності господарської діяльності. За оцінками, оприлюдненими керівництвом Міненерго, лише за осінній період 2025 року було пошкоджено близько 8000 МВт генеруючих потужностей (на грудень відновлено приблизно половину), а на кінець

грудня зафіксовано понад 2000 ударів по енергомережах і близько 440 ударів по енергооб'єктах; при цьому середній темп втрат обладнання оцінювався приблизно у 60 трансформаторів на місяць [17], що поглиблює інфраструктурні обмеження для модернізаційних процесів у промисловості та сфері послуг.

Аналіз динаміки розвитку національної економіки України вказує на обмеженість потенціалу екстенсивного відновлення та загострення структурних й інституційних диспропорцій, які стримують довгострокове зростання і підвищують вразливість до зовнішніх шоків. Показовим маркером є зміна траєкторії економічного зростання: у 2000–2008 рр. середньорічні темпи приросту реального ВВП оцінювалися близько 7% [18], тоді як у наступні періоди відновлення характеризувалося нижчими та більш волатильними темпами, а у 2024 р. економіка зросла на 2,9% за даними Світового банку; у III кв. 2025 р. реальний ВВП зріс на 2,1% р/р і на 0,8% кв/кв (з урахуванням сезонності) за оцінкою Державної служби статистики України.

Таке уповільнення та нестійкість зростання зумовлюються сукупністю взаємопов'язаних чинників:

- хронічними макроекономічними дисбалансами – зокрема, обмеженою узгодженістю між динамікою доходів/споживання та продуктивністю, а також структурним перекосом на користь внутрішнього попиту за недостатньої спроможності експорту генерувати стале валютне надходження в умовах підвищених ризиків;

- високою імпортозалежністю та технологічною залежністю виробництва – що послаблює внутрішнє формування доданої вартості й ускладнює модернізацію, особливо коли доступ до обладнання, компонентів і технологій обмежується безпековими та логістичними факторами;

- надмірною концентрацією експортної спеціалізації з домінуванням товарних груп із нижчою питомою доданою вартістю (зокрема агропродовольчий блок), що підсилює залежність від цінової кон'юнктури та транспортних коридорів; у 2012–2023 рр. частка сільського господарства у ВВП коливалася в межах 9,1–14,2%, а його внесок у валютні надходження від експорту – 27,8–57,2% [18];

- зниженням/нестабільністю економічної складності та структурною деформацією – коли індустріально-інноваційні сегменти розвиваються повільніше за сировинно-орієнтовані; за даними ОЕС, Україна погіршила позицію у світовому рейтингу економічної складності (зокрема, з 28-го місця до 49-го за 2000–2020 рр.), що відображає ризики «спрощення» структури виробництва та експорту [19];

- низькою продуктивністю праці – за оцінками ООН, продуктивність в Україні становить близько 10% від середнього рівня ЄС (EU-28), що обмежує конкурентоспроможність і звужує базу для підвищення заробітків без інфляційного тиску [20];

- недостатнім технологічним розвитком та слабкою інноваційною базою – зокрема через низьку наукоємність: витрати на НДДКР у 2023 р. становили близько 0,33% ВВП; у Глобальному індексі інновацій Україна

посіла 66-те місце серед 139 економік у 2025 р., що фіксує потребу в масштабуванні інноваційної інфраструктури та трансферу технологій;

- обмеженою інвестиційною активністю в умовах високих ризиків – попри те, що валове нагромадження основного капіталу (gross fixed capital formation) у 2024 р. оцінювалося на рівні 18,88% ВВП, інвестиційний цикл залишається чутливим до безпекових загроз, дефіцитів енергопостачання та невизначеності очікувань;

- підвищеним борговим навантаженням і значною зовнішньою залежністю фінансування – за даними НБУ, валовий зовнішній борг на кінець 2024 р. становив 180,6 млрд дол. США, а співвідношення боргу до ВВП зросло до 95,0%; на кінець III кв. 2025 р. валовий зовнішній борг збільшився до 216,2 млрд дол. США, а показник «борг/ВВП» – до 104,9% [21], що звужує простір для контрициклическої політики без підтримки партнерів;

- руйнуванням виробничої та енергетичної інфраструктури внаслідок воєнних дій, що підвищує собівартість, знижує завантаження потужностей і погіршує логістику; у спільній оцінці потреб відновлення зазначено суттєве зростання пошкоджень енергетичної інфраструктури, що напряду транслюється у втрати випуску та інвестиційні затримки.

Наростання та системний характер наявних дисбалансів актуалізують питання спроможності національної економіки України протидіяти зовнішнім і внутрішнім загрозам, забезпечуючи прийнятні темпи економічного зростання як у короткостроковій, так і в більш віддаленій перспективі. Ключовим завданням за таких умов є інтеграція України у міжнародний поділ праці через формування конкурентоспроможних ніш із високою доданою вартістю на основі результатів наукових досліджень і розробок, технологічного трансферу та масштабування інновацій у реальному секторі. Відповідно, стратегія модернізації доцільно базується на інноваційному розвитку, повнішій реалізації потенціалу технологій п'ятого технологічного укладу та підготовці до переходу до шостого, із фокусом на «розумну спеціалізацію» як інструмент концентрації ресурсів у вузькому спектрі пріоритетних інноваційних напрямів, де країна здатна нарощувати стійкі конкурентні переваги.

Окремі елементи цієї модернізаційної логіки закріплюються у державних стратегічних і програмних документах, що визначають напрями розвитку цифрової інфраструктури та цифрових інновацій, поширення цифрових рішень у секторах економіки, розвиток технологій «розумних» систем і сервісів, а також посилення кібер- та інформаційної безпеки відповідних рішень. Так, у 2024 році було ухвалено «Стратегію цифрового розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року» [22], яка окреслює напрями формування цифрової екосистеми, орієнтованої на міжсекторну взаємодію, інноваційність і довгострокову модернізацію.

Модернізацію доцільно розглядати як безперервний процес, що потребує постійного оновлення технологічної бази, інституційних механізмів і структури виробництва [12, с.72]. В умовах формування глобальних ланцюгів створення доданої вартості та підвищених гео-

економічних і безпекових ризиків особливої актуальності для України набувають такі напрями:

- державна підтримка окремих сегментів високотехнологічного сектору, здатних виступати генераторами економічного зростання завдяки наявному науковому потенціалу та конкурентоспроможності на міжнародних ринках;

- стимулювання експорту, диверсифікація товарної структури поставок, переорієнтація логістики на стійкі міжнародні маршрути та нарощування експорту продукції з високою доданою вартістю;

- активізація виробничої й науково-технологічної кооперації з міжнародними партнерами, розвиток спільних проєктів у сферах інновацій та індустріальної модернізації;

- підтримка національних ланцюгів створення доданої вартості на основі поглиблення кооперації між підприємствами, кластеризації та інтеграції бізнесу з науково-освітнім сектором;

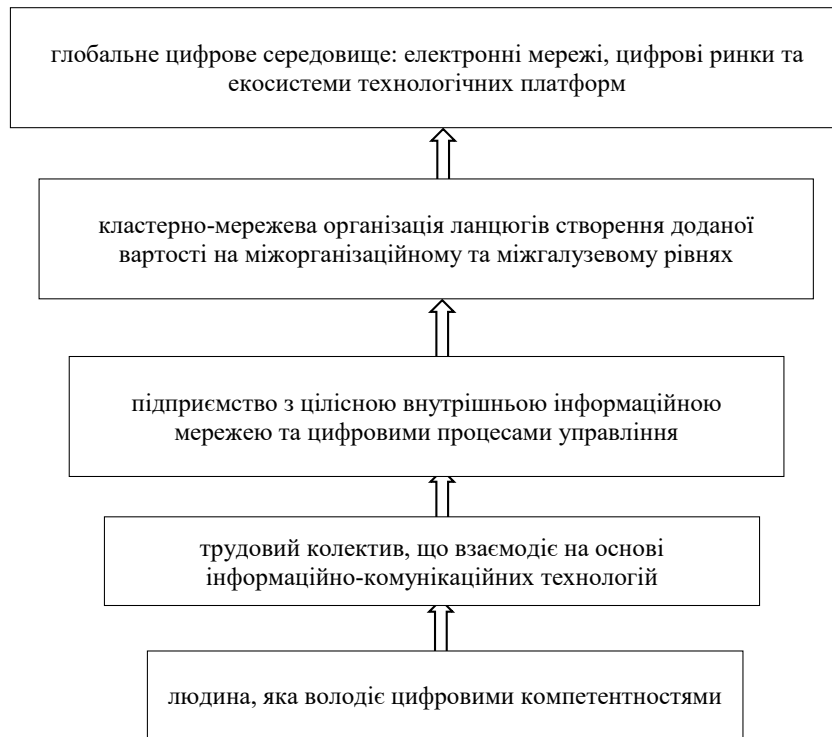
- формування сприятливих умов для інвестиційної активності та залучення приватних інвестицій, зокрема через зниження невизначеності, покращення доступу до ресурсів і механізмів страхування ризиків;

- удосконалення інституційного середовища функціонування бізнесу та інструментів макроекономічного регулювання, спрямованих на забезпечення передбачуваності й стійкості економічного розвитку.

Важливе місце в модернізації національної економіки посідає цифрова трансформація як якісна зміна структури господарської системи, що супроводжується перенесенням процесів створення доданої вартості у площину формування, оброблення та використання цифрових ресурсів і цифрових процесів, формуванням нових видів економічної діяльності та переходом до більш технологічно інтенсивної моделі розвитку. Цифровізація впливає на всі сфери суспільного життя, однак її ефекти є асиметричними: цифровий розрив між країнами та регіонами, зумовлений відмінностями у доступі до підключення і цифрової інфраструктури, посилюється «розривом даних» – нерівністю у здатності перетворювати дані на цифрову аналітику та підприємницькі можливості і використовувати їх для економічного та соціального розвитку. Суб'єкти, які мають обмежені спроможності щодо роботи з даними, аналітики та масштабування цифрових рішень, опиняються в об'єктивно менш сприятливому становищі в конкурентному середовищі.

Зростання цифровізації економіки передбачає формування п'яти взаємопов'язаних рівнів (рис. 1).

Зазначені рівні мають бути враховані у стратегії модернізації, оскільки стійкий розвиток в умовах підвищених ризиків і конкуренції за ресурси можливий лише за синхронного розвитку інфраструктури, компетентностей, інституцій та практик впровадження ІТ-рішень у ключові сфери економіки й суспільства. Уповільнення цифрової трансформації підвищує ризики відтоку людського капіталу та споживачів до зовнішніх цифрових екосистем, посилення залежності від глобальних платформ і, як наслідок, формування нових або поглиблення наявних структурних дисбалансів у національній економіці.

Рис. 1. Ієрархія рівнів цифровізації в національній економіці

Джерело: сформовано автором самостійно

Висновки. Узагальнення результатів дослідження свідчить, що цифровізація формує передумови для модернізації економіки України лише за умови синхронізації з інституційними та структурними змінами. Фактичні дані демонструють розрив між позитивною динамікою окремих макропоказників і слабкими довгостроковими детермінантами зростання: при зростанні ВВП у 2024–2025 рр. зберігається низький рівень інноваційної активності, обмеженість інвестиційного циклу та висока зовнішня залежність фінансування. Це означає, що цифровізація не замінює

структурної модернізації, а лише підвищує ефективність наявної економічної моделі.

Подальші дослідження доцільно зосередити на оцінюванні інституційної спроможності реалізації цифрової стратегії модернізації, зокрема через аналіз ефективності державних програм цифрового розвитку та їхнього впливу на приватні інвестиції. Перспективним є також дослідження ролі цифрових платформ у формуванні національних ланцюгів створення доданої вартості в умовах високих ризиків.

Список використаної літератури:

1. Тимошенко, А. Діджиталізація державних фінансів у контексті забезпечення економічної безпеки України. *Сталий розвиток економіки*, 2025. № 6 (57). С. 44–51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-6>
2. Гудзь Ю., Шостаковська А., Майстренко Ю., Козинець А. Фінансові інструменти забезпечення економіко-екологічної безпеки підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 5 (56). С. 87–92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-12>
3. Білоус С., Мельниченко О., Данилюк Р. Синергія управління ризиками та цифровізації: інституційні засади розвитку регіональної економіки після кризи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-44>
4. Прокопенко Н. С., Гудзь О. Є., Тимошенко А. О. Вплив фіскальної політики на розвиток соціальної сфери в Україні в євроінтеграційних умовах. *Економіка і управління*. 2018. № 3. С. 23–33.
5. Bobro, N. Digitalization and transformation of socio-economic relations in the context of digital university development. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*, 2025. 4 (18), С. 5–12. DOI: <https://doi.org/10.32750/2025-0401>
6. Тимошенко Ю. О. Цифрові фінансові технології у структурі банківської системи України. *Наукові перспективи*. 2025. № 10 (64). С. 657–669. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-657-669](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-657-669)
7. Амеліна Н. К., Комчатних О. В., Левіщенко О. С., Редько Н. О., Жижома М. К. Цифрова трансформація регіональної економіки: теоретико-методологічні засади, потенціал і стратегічні вектори розвитку. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16743081>
8. Тимошенко, А. Фінансова стійкість малих і середніх підприємств України в умовах невизначеності. *The Future of Science, Technology and Economy: the 3rd International Scientific and Practical Conference.*, 2025. С. 108–112. DOI: <https://doi.org/10.70286/ISU-29.10.2025.001>

9. Bobro N., Lisova R., Parfentieva O., Dmytrovska V., Kyrylenko S. Digital transformation for cost optimisation and sustainable business operations. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. Vol. 14, No. 2. P. 158. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n2p158>.
10. Прокопенко Н. С., Фененко П. О., Тимошенко А. О. Оподаткування криптовалютного бізнесу: реалії і перспективи. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/3.pdf (дата звернення: 20.09.2025).
11. Гук О., Федевич Л., Ливдар М., Бушовська Л., Близнюк А. Оцінювання ефективності державної політики розвитку малого й середнього бізнесу: фінансовий аспект. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2024. № 1 (54). С. 174–187. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.54.2024.4265>
12. Тимошенко Ю. О. Економічна стійкість держави в умовах кризових викликів. *Modern Science: Research, Economy and Innovation*. Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. October 22–24, 2025. Zagreb, Croatia. P. 71–74. DOI: <https://doi.org/10.70286/isu-22.10.2025.002>
13. Національний банк України. Коментар Національного банку щодо зміни реального ВВП у 2024 році. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-zmini-realnogo-vvp-u-2024-rotsi> (дата звернення: 26.12.2025).
14. Державна служба статистики України. Здійснено попередню оцінку ВВП за III квартал 2025 року. URL: <https://stat.gov.ua/uk/news/zdiysneno-poperednyu-otsinku-vvp-za-iii-kvartal-2025-roku> (дата звернення: 26.12.2025).
15. Міністерство економіки України. Українська економіка зросла на 5,3 % у листопаді 2025 року. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/5b1c984c-a1c6-4741-815b-8006e660629a?lang=uk-UA&title=UkrainskaEkonomikaZroslaNa5-3-UListopadi2025-Roku> (дата звернення: 26.12.2025).
16. Комітет з питань бюджету Верховної Ради України. Виконання Державного бюджету України у 2024 році. URL: <https://budget.rada.gov.ua/print/80700.html> (дата звернення: 26.12.2025).
17. Forbes Україна. Це не було великим секретом: в.о. міністра енергетики Артем Некрасов про «міндічгейт», 8000 МВт пошкодженої генерації та головну мету Росії на цю зиму. URL: <https://forbes.ua/company/tse-ne-bulo-velikim-sekretom-vo-ministra-energetiki-artem-nekrasov-pro-mindichgeyt-8000-mvt-poshkodzhenoj-generatsii-y-golovnu-metu-rosii-na-tsyu-zimu-29122025-35156> (дата звернення: 26.12.2025).
18. UN Ukraine. Country Common Assessment Ukraine 2021. URL: <https://irback.e-u.edu.ua/server/api/core/bitstreams/456fed0f-1506-4612-bab5-083cad9babd0/content> (дата звернення: 26.12.2025).
19. United Nations in Ukraine. Комплексна оцінка країни – Україна, листопад 2021 року. URL: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2021-12/CCA_UN_Ukraine_November%202021_2.pdf (дата звернення: 26.12.2025).
20. Trading Economics. Research and development expenditure (% of GDP) – Ukraine. URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/research-and-development-expenditure-percent-of-gdp-wb-data.html> (дата звернення: 26.12.2025).
21. Національний банк України. Зовнішній сектор економіки: статистичні показники. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 26.12.2025).
22. Про схвалення Основ державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності – Розпорядження Верховної Ради України від 2024 року № 1351-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 26.12.2025).

References:

1. Tymoshenko A. (2025) Didzhytalizatsiia derzhavnykh finansiv u konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Digitalization of public finances in the context of ensuring Ukraine's economic security]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 6 (57), pp. 44–51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-6> (in Ukrainian)
2. Hudz Yu., Shostakovska A., Maistrenko Yu., Kozynets A. (2025) Finansovi instrumenty zabezpechennia ekonomiko-ekolohichnoi bezpeky pidpriemstv [Financial instruments for ensuring economic and environmental security of enterprises]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 5 (56), pp. 87–92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-12> (in Ukrainian)
3. Bilous S., Melnychenko O., Danyliuk R. (2025) Synerhiia upravlinnia ryzykamy ta tsyfrovizatsii: instytutsiini zasady rozvytku rehionalnoi ekonomiky pislia kryzy [Synergy of risk management and digitalization: institutional foundations of regional economic development after the crisis]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-44> (in Ukrainian)
4. Prokopenko N. S., Gudz O. Ye., Tymoshenko A. O. (2018) Vplyv fiskalnoi polityky na rozvytok sotsialnoi sfery v Ukraini v yevointehratsiinykh umovakh [Impact of fiscal policy on the development of the social sphere in Ukraine under European integration conditions]. *Ekonomika i upravlinnia*, no. 3, pp. 23–33. (in Ukrainian)
5. Bobro N. (2025) Digitalization and transformation of socio-economic relations in the context of digital university development. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, vol. 4, no. 18, pp. 5–12. DOI: <https://doi.org/10.32750/2025-0401>
6. Tymoshenko Yu. O. (2025) Tsyfrovi finansovi tekhnologii u strukturi bankivskoi systemy Ukrainy [Digital financial technologies in the structure of Ukraine's banking system]. *Naukovi perspektyvy*, no. 10 (64), pp. 657–669. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-657-669](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-657-669) (in Ukrainian)
7. Amelina N. K., Komchatnykh O. V., Levishchenko O. S., Redko N. O., Zhyzhoma M. K. (2025) Tsyfrova transformatsiia rehionalnoi ekonomiky: teoretyko-metodolohichni zasady, potentsial i stratehichni vektory rozvytku [Digital transformation of the regional economy: theoretical and methodological foundations, potential and strategic development vectors]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, no. 20. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16743081> (in Ukrainian)
8. Tymoshenko A. (2025) Finansova stiikist malykh i serednykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh nevyznachenosti [Financial sustainability of small and medium-sized enterprises of Ukraine under uncertainty]. *The Future of Science*,

Technology and Economy. Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference, pp. 108–112. DOI: <https://doi.org/10.70286/ISU-29.10.2025.001> (in Ukrainian)

9. Bobro N., Lisova R., Parfentieva O., Dmytrovska V., Kyrylenko S. (2025) Digital transformation for cost optimisation and sustainable business operations. *European Journal of Sustainable Development*, vol. 14, no. 2, p. 158. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n2p158>

10. Prokopenko N. S., Fenenko P. O., Tymoshenko A. O. (2018) Opodatkuvannia kryptovaliutnoho biznesu: realii i perspektyvy [Taxation of cryptocurrency business: realities and prospects]. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/3.pdf (accessed 20 September 2025). (in Ukrainian)

11. Huk O., Fedevych L., Lyvdar M., Bushovska L., Blyzniuk A. (2024) Otsiniuvannia efektyvnosti derzhavnoi polityky rozvytku maloho y serednoho biznesu: finansovy aspekt [Assessment of the effectiveness of state policy for SME development: financial aspect]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, no. 1(54), pp. 174–187. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4265> (in Ukrainian)

12. Tymoshenko Yu. O. (2025) Ekonomichna stikiist derzhavy v umovakh kryzovykh vyklykiv [Economic resilience of the state under crisis challenges]. *Modern Science: Research, Economy and Innovation*. Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference, International Scientific Unity, October 22–24, 2025, Zagreb, Croatia, pp. 71–74. DOI: <https://doi.org/10.70286/isu-22.10.2025.002> (in Ukrainian)

13. National Bank of Ukraine (2025) Komentar Natsionalnogo banku shchodo zminy realnoho VVP u 2024 rotsi [Commentary of the National Bank on changes in real GDP in 2024]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-zmini-realnogo-vvp-u-2024-rotsi> (accessed 26 December 2025).

14. State Statistics Service of Ukraine (2025) Zdiisнено poperedniu otsinku VVP za III kvartal 2025 roku [Preliminary GDP estimate for the third quarter of 2025]. Available at: <https://stat.gov.ua/uk/news/zdiisneno-poperednyu-otsinku-vvp-za-iii-kvartal-2025-roku> (accessed 26 December 2025).

15. Ministry of Economy of Ukraine (2025) Ukrainska ekonomika zrosla na 5.3 % u lystopadi 2025 roku [Ukraine's economy grew by 5.3% in November 2025]. Available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/5b1c984c-a1c6-4741-815b-8006e660629a> (accessed 26 December 2025).

16. Committee on Budget of the Verkhovna Rada of Ukraine (2025) Vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy u 2024 rotsi [Execution of the State Budget of Ukraine in 2024]. Available at: <https://budget.rada.gov.ua/print/80700.html> (accessed 26 December 2025).

17. Forbes Ukraine (2025) Tse ne bulo velykym sekretom: v.o. ministra enerhetyky Artem Nekrasov pro "mindichheit", 8000 Mvt poshkodzhenoj heneratsii ta holovnu metu Rosii na tsiu zymu [It was not a big secret: Acting Minister of Energy Artem Nekrasov on "mindichgate", 8000 MW of damaged generation and Russia's main goal for this winter]. Available at: <https://forbes.ua/company/tse-ne-bulo-velikim-sekretom-vo-ministra-energetiki-artem-nekrasov-pro-mindichgeyt-8000-mvt-poshkodzhenoj-generatsii-y-golovnu-metu-rosii-na-tsyu-zimu-29122025-35156> (accessed 26 December 2025).

18. UN Ukraine (2021) *Country Common Assessment Ukraine 2021*. Available at: <https://irback.e-u.edu.ua/server/api/core/bitstreams/456fed0f-1506-4612-bab5-083cad9babd0/content> (accessed 26 December 2025).

19. United Nations in Ukraine (2021) *Kompleksna otsinka krainy – Ukraina* [Country Common Assessment – Ukraine], November 2021. Available at: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2021-12/CCA_UN_Ukraine_November%202021_2.pdf (accessed 26 December 2025).

20. Trading Economics (2025) Research and development expenditure (% of GDP) – Ukraine. Available at: <https://tradingeconomics.com/ukraine/research-and-development-expenditure-percent-of-gdp-wb-data.html> (accessed 26 December 2025).

21. National Bank of Ukraine (2025) Zovnishnii sektor ekonomiky: statystychni pokaznyky [External sector of the economy: statistical indicators]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (accessed 26 December 2025).

22. Verkhovna Rada of Ukraine (2024) Pro skhvalennia Osnov derzhavnoi polityky u sferi utverdzhennia ukrainskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti [On approval of the fundamentals of state policy in the field of Ukrainian national and civic identity]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text> (accessed 26 December 2025).

Yulia Tymoshenko, PhD in Economics, Director of the Advertising Department, Director of the Academy of Innovation and Business, European University

DIGITALIZATION AS THE BASIS FOR MODERNIZING THE NATIONAL ECONOMY

The article provides a comprehensive analysis of digitalization as a systemic factor in the modernization of Ukraine's national economy amid persistent structural imbalances, military challenges, and heightened security risks. Digitalization is considered a multidimensional process that goes beyond the implementation of individual technological solutions and encompasses the transformation of value creation methods, changes in production and management models, and the restructuring of the institutional foundations of the economic system. The key channels of influence of digital technologies on macroeconomic dynamics are analyzed, in particular through increased labor and capital productivity, strengthening of the competitive environment, optimization of transaction costs, and reduction of information asymmetry. It has been shown that digitalization creates new opportunities for integrating economic entities into domestic and global value chains, while at the same time exacerbating problems of uneven development, infrastructure constraints, and dependence on external digital ecosystems. Based on an analysis of current trends in Ukraine's economic development, the limited potential for extensive recovery has been substantiated, and the need to transition to an innovation-oriented model of modernization, in which digital technologies are a basic integrating element, has been proven. Key areas of digital transformation of the

national economy have been identified, including the development of high-tech economic activities, the formation of national value chains, the strengthening of the state's institutional capacity, and the improvement of economic stability in an unstable external environment. It is emphasized that the effectiveness of digitalization as an instrument of modernization is determined by the degree of alignment between technological changes, institutional reforms, investment dynamics, and the quality of economic policy. It is substantiated that, in the absence of structural shifts, digital solutions may enhance the efficiency of the existing development model without eliminating its underlying imbalances. The results obtained can be used in the process of developing strategic documents for the digital development and modernization of Ukraine's economy in the medium and long term.

Keywords: *digitalization, modernization of the national economy, structural transformations, added value, economic stability, digital transformation.*

Дата надходження статті: 21.01.2026

Дата прийняття статті: 13.02.2026

Дата публікації статті: 03.03.2026